CZU: 378.14:796.01+613.83
https://doi.org/10.52449/fcscf26.14

[1]ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-4664-8323
e-mail: officeagency@anad.gov.md

[2]ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-6799-3535
e-mail: reaboi.natalia@gmail.com

[3]ORCID ID: https://orcid.org/0009-0007-9256-3650
e-mail: gheorghiu.ivan2023@gmail.com

EDUCAȚIA ANTIDOPING – COMPONENTĂ A FORMĂRII PROFESIONALE A SPECIALISTULUI ÎN CULTURĂ FIZICĂ ȘI SPORT

[1]Jucov Artiom, [2]Reaboi Natalia, [3]Gheorghiu Ivan

Abstract. *The study addresses the inclusion of anti-doping education in the professional training of specialists in sport sciences, in accordance with qualification standards and the competency-based curricular model. The research aims to analyze the normative framework and specialized literature, to define the competencies associated with anti-doping education, and to establish methodological directions for their integration into the training process. The findings reveal that anti-doping education is not explicitly reflected in current curricular contents, which necessitates its inclusion. In this context, a set of competencies structured in terms of knowledge, skills, and responsibility and autonomy is defined. The study emphasizes the importance of transforming these competencies into learning outcomes and integrating them into curricular contents. The use of active teaching methods is highlighted as essential for effective competency development. The proposed approach contributes to improving the coherence of professional training and supports doping prevention and the promotion of ethical values in sport.*

Keywords: *anti-doping education, sport sciences, competencies, learning outcomes, curriculum, professional training, clean sport*

Actualitatea temei. Actualitatea cercetării este determinată de dinamica domeniului culturii fizice și sportului, caracterizată prin diversificarea formelor de practicare a activităților motrice, creșterea exigențelor privind performanța și consolidarea dimensiunii etice a activității sportive. În acest context, prevenirea

dopajului și promovarea valorilor sportului curat devin direcții prioritare ale dezvoltării domeniului.

Educația antidoping se conturează ca un factor esențial în asigurarea echității competiționale și în protejarea sănătății persoanelor implicate în activități sportive. Activitatea organizațiilor specializate, precum Agenția Mondială Antidoping și Agenția Națională Antidoping din Republica Moldova, evidențiază rolul determinant al educației în prevenirea utilizării substanțelor și metodelor interzise, prin formarea unor comportamente și atitudini responsabile [1, 5].

Din perspectivă metodologică, formarea profesională a specialistului în domeniul culturii fizice și sportului este realizată în conformitate cu cadrul normativ național, fundamentat pe standarde de calificare și pe modelul bazat pe rezultate ale învățării. Acest model presupune corelarea competențelor profesionale cu conținuturile curriculare și cu planurile de învățământ universitare, în vederea asigurării unei formări coerente și relevante pentru cerințele domeniului [3, 4].

În pofida acestor exigențe, educația antidoping nu este reflectată explicit ca domeniu de competență distinct în structura curriculară, fiind integrată implicit în conținuturi conexe, precum etica profesională sau promovarea sănătății. Această situație evidențiază necesitatea fundamentării și operaționalizării educației antidoping ca parte integrantă a formării profesionale, prin raportare la competențe și la rezultatele învățării.

În acest context, integrarea educației antidoping în planurile de învățământ universitare, atât la nivelul studiilor de licență, cât și la nivelul studiilor de master, devine o direcție necesară pentru dezvoltarea competențelor profesionale orientate spre prevenirea dopajului și promovarea valorilor etice. Specialistul din domeniul culturii fizice și sportului, prin rolul său educațional și statutul profesional, contribuie direct la formarea comportamentelor și atitudinilor specifice practicării activităților motrice.

Prin urmare, actualitatea temei este determinată de necesitatea integrării sistematice a educației antidoping în procesul de formare profesională, în concordanță cu cerințele cadrului normativ și cu principiile organizării învățământului superior bazat pe competențe și rezultate ale învățării.

Scopul cercetării constă în fundamentarea metodologică a integrării educației antidoping în formarea profesională a specialistului în domeniul culturii fizice și sportului.

Obiectivele cercetării rezidă în:

1. Analiza literaturii de specialitate și a cadrului normativ privind educația antidoping și formarea profesională a specialiștilor în domeniul științelor sportului;

2. Determinarea și argumentarea competențelor profesionale specifice educației antidoping, necesare formării specialistului în domeniul culturii fizice și sportului, în concordanță cu cerințele actuale ale activității sportive;

3. Elaborarea direcțiilor metodologice de integrare a educației antidoping în procesul de formare profesională, prin transpunerea competențelor în rezultate ale învățării și valorificarea acestora în conținuturile curriculare.

Analiza rezultatelor și discuții. Rezultatele cercetării evidențiază necesitatea abordării educației antidoping ca parte integrantă a formării profesionale a specialistului în domeniul științelor sportului, în concordanță cu metodologia de implementare a standardelor de calificare și cu principiile transpunerii competențelor profesionale în rezultate ale învățării.

Analiza literaturii de specialitate și a cadrului normativ relevă faptul că educația antidoping este recunoscută la nivel internațional ca un pilon al prevenirii dopajului și al promovării valorilor etice în sport. În același timp, cadrul normativ național al învățământului superior stabilește că formarea profesională este organizată pe baza standardelor de calificare și a modelului curricular bazat pe competențe, operaționalizate prin rezultate ale învățării și integrate în planurile de învățământ universitare. În acest context, se evidențiază faptul că dimensiunea antidoping nu este reflectată în conținuturile curriculare și nu este delimitată ca domeniu distinct, ceea ce impune includerea acesteia în procesul de formare profesională [1, 2].

Rezultatele cercetării evidențiază necesitatea dezvoltării competențelor profesionale asociate educației antidoping în profilul specialistului din domeniul științelor sportului. În acest sens, se conturează un ansamblu de competențe care reflectă cerințele formării profesionale și rolul specialistului ca factor educațional activ în formarea comportamentelor și atitudinilor beneficiarilor activităților sportive, fiind descrise în structura rezultatelor învățării astfel:

- ***Cunoștințe***:
  - cadrul normativ și reglatoriu antidoping;
  - principiile sportului curat și valorile etice specifice domeniului;
  - consecințele dopajului asupra sănătății și performanței sportive;
  - reglementările privind utilizarea substanțelor și metodelor interzise.
- ***Aptitudini:***
  - aplică principiile sportului curat în activitatea profesională;
  - identifică și previne comportamentele de risc asociate dopajului;
  - analizează situații problemă din perspectiva reglementărilor antidoping;
  - comunică informații relevante privind prevenirea dopajului în contexte profesionale.

➢ ***Responsabilitate și autonomie:***

- manifestă responsabilitate profesională în respectarea normelor antidoping;
- promovează valorile sportului curat în activitatea profesională;
- adoptă decizii autonome în situații specifice domeniului;
- se implică activ în prevenirea dopajului în mediul profesional.

Din perspectivă metodologică, includerea educației antidoping în procesul de formare profesională necesită o abordare etapizată, în concordanță cu modelul curricular bazat pe competențe. Aceasta implică transpunerea competențelor în rezultate ale învățării formulate în termeni de cunoștințe, aptitudini, responsabilitate și autonomie, precum și valorificarea acestora în conținuturile curriculare ale programelor de studii, prin intermediul disciplinelor de specialitate, al modulelor tematice și al activităților de practică profesională.

Analiza evidențiază că, în absența transpunerii competențelor în rezultate ale învățării clar definite și evaluabile, educația antidoping rămâne la nivel declarativ, fără impact real asupra formării profesionale. Această situație este determinată de predominanța abordărilor centrate pe transmiterea informațiilor, care nu asigură corelarea dintre obiectivele educaționale, activitățile de învățare și evaluarea rezultatelor. În consecință, nu se realizează dezvoltarea efectivă a competențelor profesionale. În acest context, includerea educației antidoping în procesul de formare profesională necesită formularea rezultatelor învățării în concordanță cu cerințele metodologice actuale și utilizarea unor metode didactice active, orientate spre aplicarea cunoștințelor în situații concrete.

Totodată, se evidențiază rolul determinant al procesului didactic în includerea educației antidoping, prin modul de selectare și utilizare a strategiilor de predare și evaluare. În acest context, aplicarea metodelor didactice active, precum studiile de caz, situațiile problemă și activitățile aplicative, asigură trecerea de la transmiterea informațiilor la formarea competențelor. Ca efect, acestea contribuie la dezvoltarea capacității de identificare și prevenire a dopajului, precum și la formarea responsabilității profesionale.

Prin urmare, rezultatele cercetării confirmă că educația antidoping trebuie inclusă în procesul de formare profesională nu ca un conținut adițional, fiind o componentă derivată din competențele profesionale și transpusă în rezultate ale învățării, în conformitate cu standardele de calificare și cadrul normativ al învățământului superior. Această abordare asigură coerența procesului de formare și contribuie la dezvoltarea unei conduite profesionale orientate spre respectarea normelor etice, prevenirea dopajului și promovarea valorilor sportului curat.

Concluzii și perspective

1. Rezultatele cercetării evidențiază necesitatea includerii educației antidoping în procesul de formare profesională a specialistului în domeniul

științelor sportului, determinată de exigențele actuale ale domeniului și de cerințele cadrului normativ orientate spre prevenirea dopajului și promovarea valorilor sportului curat. Absența delimitării acesteia în conținuturile curriculare justifică integrarea acestei dimensiuni în procesul de formare profesională.

2. În cadrul cercetării au fost definite competențele profesionale asociate educației antidoping, structurate în termeni de cunoștințe, aptitudini, responsabilitate și autonomie, în concordanță cu modelul curricular bazat pe competențe. Acestea reflectă rolul specialistului ca factor educațional activ și contribuie la formarea comportamentelor responsabile în domeniul științelor sportului.

3. Includerea educației antidoping în conținuturile curriculare ale programelor de studii universitare necesită transpunerea competențelor definite în rezultate ale învățării și valorificarea acestora în cadrul disciplinelor de specialitate, al modulelor tematice și al activităților practice. Această abordare asigură coerența procesului de formare profesională și orientarea acestuia spre prevenirea dopajului și promovarea valorilor sportului curat.

Bibliografia

1. Agenția Națională Antidoping. URL: https://anad.gov.md/ro/link-type/legisla%C8%9Bia
2. SPILLER, H.A., et al. A Descriptive Study of Adverse Events from Clenbuterol Misuse and Abuse for Weight Loss and Bodybuilding. In: *Substance Use & Addiction Journal*, Vol. 34, Issue 3, 2013; URL: https://doi.org/10.1080/08897077.2013.772083
3. Standard de calificare: Licențiat în Științe ale sportului, nivelul 6 CNC. Chișinău: Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova; 2025. 41 p.
4. Standard de calificare: Master în Științe ale sportului, nivelul 7 CNC. Chișinău: Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova; 2024. 52 p.
5. World Anti-Doping Agency. WADA’s 2025 Prohibited List now in force. Montreal: The Agency; 2025 [cited 2025 March 6]. URL: https://www.wada-ama.org/en/news/wadas-2025-prohibited-list-now-force